

OECD Regions at a Glance

Summary in Swedish

OECD:s regionsöversikt

Sammanfattning på svenska

Vägledning för läsaren

Varför regionsöversikt?

På senare år har regionala utvecklingsfrågor återvänt till många OECD-länders politiska dagordning. Ökad integration, pådriven av institutionella processer (t.ex. Europeiska unionen, Världshandelsorganisationen) och ekonomiska trender (dvs. globalisering) försvagar nationsgränser och skapar konkurrens längs regionala linjer på världsmarknaden. Samtidigt kvarstår betydande regionala diskrepanser, som sätter ländernas förmåga att främja ekonomisk tillväxt med bibehållande av social sammanhållning på svåra prov.

Det pånyttfödda intresset för regionala frågor har skapat ett nytt behov av statistiska indikatorer på subnationell nivå. Politiska beslutsfattare behöver tillförlitliga statistiska underlag om regional konkurrenskraft, men sådana data är inte alltid tillgängliga. Subnationella data är begränsade och regionala indikatorer är svårjämförliga mellan länderna.

Syftet med *OECD Regions at A Glance* är att börja fylla igen denna lucka genom analys och jämförelse av iögonfallande territoriella mönster och regionala trender bland OECD-länderna.

Jämförelse mellan regioner

Viktigast vid ekonomisk analys på subnationell nivå är själva analysenheten, dvs. regionen. Ordet "region" kan betyda mycket olika saker, både inom länderna och mellan desamma. Så t.ex. har den minsta OECD-regionen (Concepción de Buenos Aires i Mexico) en yta på mindre än tio kvadratkilometer, medan den största (Nunavut i Canada) är över 2 000 kvadratkilometer stor. Likaledes varierar befolkningsstorleken i OECD-regionerna mellan 400 personer i Balance ACT (Australien) till drygt 47 miljoner i Kanto (Japan).

OECD:s tillvägagångssätt har varit att klassificera regioner inom varje medlemsland (se "Källor och metodiker" *OECD Regional Grids*). Klassificeringen är baserad på två territoriella nivåer (kallade "TN"). Den högre nivån (TN 2) består av ca 300 makroregioner och den lägre nivån (TN 3) är sammansatt av mer än 2 300 mikroregioner.¹ Denna klassificering – som, för europeiska länder, i stort sett överensstämmer med Eurostatklassificeringen – gör det lättare att jämföra regioner på samma territoriella nivå. Dessa två nivåer, som är officiellt etablerade och relativt stabila i alla medlemsländerna, används t.o.m. av många som referensram för genomförande av regionalpolitiska program.

En andra frågeställning gäller varje regions "geografi". I Storbritannien kan man exempelvis ifrågasätta det vettiga i att jämföra det högurbaniserade Londonområdet med landsbygdsregionen Shetlandsöarna, trots att båda regionerna hör till samma territoriella nivå. För att man ska kunna beakta dessa skillnader har OECD fastställt en regional typologi, enligt vilken regionerna har klassificerats som "huvudsakligen urbana", "huvudsakligen rurala" och "intermediära". Med denna typologi, baserad på den procentuella andel av regionens befolkning som bor i rurala eller urbana nätmiljöer, kan man göra meningsfulla jämförelser mellan regioner av samma typ ("Källor och metodiker" *The OECD Regional Typology*).

Publikationens disposition

På grundval av det nya övergripande tillvägagångssätt som etablerats i OECD-länderna är *Regions at A Glance* uppbyggd kring tre huvudteman:

1. Regionerna som den nationella tillväxtens motorer.
2. Hur man bäst utnyttjar lokala tillgångar.
3. Konkurrens på basis av regional välfärd.

Inom ramen för det första temat betonas att den nationella tillväxten tenderar att drivas på av faktorer som är starkt förankrade i ett litet antal regioner, så att ett främjande av den nationella tillväxten skulle kräva en förbättring av användningen av dessa faktorer inom regionerna. Det andra temat är en bedömning av regionernas ekonomiska resultat och en inventering av outnyttjade resurser, som kan ianspråkta för att förbättra regional konkurrenskraft. Slutligen görs kring det tredje temat en granskning av välbefinnandets olika dimensioner ur perspektivet att välbefinnandet är en avgörande faktor i allt arbete på att förbättra regional konkurrenskraft.

Regionerna som den nationella tillväxtens motorer

Koncentration är förmodligen det mest slående inslaget i den ekonomiska aktivitetens geografi. I alla OECD-länderna tenderar produktionen att koncentreras runt ett litet antal stadsområden, industrierna är lokaliserade till högspecialiserade poler och arbetslösheten är ofta koncentrerad till några få regioner.

Olika klimat- och miljörelaterade förhållanden avskräcker människor från att bosätta sig i vissa områden och gynnar befolkningskoncentration till ett fåtal stadsområden. Mer

---

¹. Med "Nivå 0" avses ett helt lands territorium och med "Nivå 1" grupper av makroregioner.

än hälften av OECD-ländernas befolkning (53 procent) bor i huvudsakligen urbana regioner (fig. 1.4). Detta koncentrationsmönster är dessutom självförstärkande genom bättre ekonomiska möjligheter och bättre tillgång till tjänster som sammanhänger med själva urbaniseringsprocessen. I många OECD-länder – Österrike, Canada, Finland, Ungern, Japan, Sydkorea, Mexico, Portugal, Spanien, Sverige och Turkiet – alstras inte mindre än 40 procent av BNP i bara tio procent av regionerna (fig. 2.1).

Mönstret är likartat för arbetslösheten. Cirka 47 procent av arbetslösheten i OECD-länderna är koncentrerad till urbana regioner, mot 31 och 22 procent i de intermediära respektive rurala regionerna (fig. 3.3). Arbetslöshetens fördelning enligt regiontyp skiljer sig vanligen signifikant bland länderna. I Belgien, Japan, Sydkorea, Nederländerna, Storbritannien och USA är åtminstone 60 procent landets arbetslöshet koncentrerad till urbana regioner. Inte mindre än hälften av den totala arbetslösheten i Finland, Irland, Norge, Polen och Sverige är dock koncentrerad till glesbygdsområden. I Frankrike, Nya Zeeland, Spanien, Slovakien och Turkiet slutligen är arbetslösheten främst koncentrerad till intermediära regioner.

Den ekonomiska tillväxtens nyckeltillgångar brukar återfinnas i ett litet antal regioner. År 2001 kom 54 procent av det totala antalet patent, som registrerats i OECD:s medlemsländer, från endast tio procent av regionerna (fig. 5.1), och drygt 64 procent av den högutbildade befolkningen bor i stadsregioner (fig. 6.3).

Koncentrationen av de ekonomiska tillgångarna innebär att ländernas tillväxt beror av dynamiken i ett fåtal regioner. I genomsnitt stod tio procent av regionerna för 56 procent av det totala sysselsättningsskapandet i OECD-länderna mellan åren 1996 och 2001 (fig. 9.3), medan ca 70 procent av jobbförlusterna var koncentrerade till andra tio procent av regionerna (fig. 9.4). Regionala faktorer tenderar därför att spela en roll, som är minst lika viktig som nationella sådana när det gäller att främja den sammanlagda tillväxten i OECD-länderna.

Att göra det bästa av lokala tillgångar

De ekonomiska prestationerna varierar signifikant bland OECD-länderna, men olikheterna mellan länderna är ofta mindre än de skillnader som observerats mellan regionerna i samma land. År 2001 var BNP per capita i Luxemburg mer än åtta gånger större än i Turkiet. Inom Turkiet var dock BNP per capita i Kocaeliregionen nästan 13 gånger högre än i Hakkari-regionen. På liknande sätt var BNP per capita i västra delen av Londons innerstad mer än nio gånger högre än på ön Anglesey (fig. 11.2).

Samma år var de internationella skillnaderna i arbetslöshet så stora som 17 procentenheter (fig. 13.1). De regionala skillnaderna i arbetslöshetstal var emellertid större än 20 procentenheter i Canada, Italien, Polen och Spanien (fig. 13.2).

Ekonomiska resultat varierar signifikant bland OECD:s regioner, men varför är några regioner mer konkurrenskraftiga än andra? Regional "benchmarking" (tabell 5.1) gör det möjligt att kartlägga de huvudfaktorer som förklarar makes hög BNP per capita i vissa regioner (komparativa fördelar) och låg BNP per capita i andra (komparativa nackdelar).

Produktiviteten synes vara den viktigaste komparativa fördelen i flertalet regioner med hög BNP per capita (43 procent). Det är också den vanligaste komparativa nackdelen i ett ännu större flertal av regionerna med låg BNP per capita (62 procent).

Hög delaktighet i arbetsmarknaden synes vara den näst viktigaste komparativa fördelen i regioner med hög BNP per capita (20 procent), medan arbetskraftens delaktighet är huvudförklaringen till låg konkurrenskraft i bara åtta procent av regionerna med en BNP-nivå per capita under det nationella genomsnittet.

Pendling, specialisering och sysselsättningstal synes vara lika viktiga i regioner med både låg och hög BNP per capita. Dessa är ca 15 procent för pendling, sju procent för specialisering och sex procent för sysselsättningstal (sju procent i regionerna låg BNP per capita).

Slutligen synes kompetenser oftare vara en komparativ fördel än en förklaring till dåliga resultat. De är den främsta komparativa fördelen i sex procent av regionerna med hög BNP per capita, mot endast en procent av regionerna med låg BNP per capita.

Konkurrens på basis av regionalt välbefinnande

Ekonomiska tillgångar har avgörande betydelse för den regionala konkurrenskraften, men andra, mindre påtagliga faktorer – ofta kallade välbefinnande – hjälper till att förklara en regions förmåga att attrahera värdefulla näringar och kvalificerad arbetskraft.

Välbefinnande beror i sista hand på möjligheten att utnyttja resurser och tjänster, som ofta bara är tillgängliga i större ekonomiska centra. Genomsnittligt är det avstånd (uttryckt i tid) som en OECD-medborgare måste tillryggalägga för att nå närmaste centrum 39 minuter i en urban region, 1,55 timme i en intermediär region och 3,29 timmar i en rural region (fig. 23.2).

Tillgången till högre utbildning varierar signifikant från region till region. Turkiet och Slovakien har den största regionala variationen i fråga om rekrytering till postgymnasial utbildning, medan USA, Nederländerna och Norge uppvisar mycket små variationer med avseende på regionala inskrivningstal (fig. 25.1).

Tillgång till vårdtjänster är en annan viktig sida av välbefinnandet. I nästan alla länder är antalet praktiserande läkare per capita högst i stadsregionerna och lägst i landsbygdsregionerna (fig. 27.2). I Slovakien är antalet läkare per capita i de urbana regionerna nästan dubbelt så högt som landsgenomsnittet, medan detta förhållande inte är mindre än 50 procent än genomsnittet i Österrike, Grekland, Ungern och Sydkorea.

Hälsoskillnader har en liknande effekt på välbefinnandet. År 2001 noterades de största regionala skillnaderna i USA, Australien och Mexico, medan Japan, Nederländerna och Portugal uppvisade de minsta skillnaderna (fig. 26.2).

Trygghet är ytterligare en faktor med betydelse för regional attraktionskraft. Den bidrar till den enskilda medborgarens beslut att bo i en viss region och medverkar till att skapa en positiv affärsmiljö för företag. Spanien, Slovakien, Österrike och Turkiet synes ha de största regionala olikheterna med avseende på förmögenhetsbrotten. Nya Zeeland, Grekland och Danmark uppvisade mycket mindre skillnader bland regionerna (fig. 28.1).

Canada, USA, Australien, Österrike, Finland, Sydkorea och Spanien uppvisar också de största regionala skillnaderna med avseende på andelen anmälda brott mot personer, medan de i Danmark och Irland anmälda brotten mot personer förefaller vara jämnare fördelade bland regionerna (fig. 29.1).

Regionala skillnader med avseende på antalet trafikolyckor med dödlig utgång var störst i Portugal och USA och minst i Nya Zeeland, Nederländerna och Slovakien (fig. 30.2). Urbana regioner noterade det högsta antalet privata fordon per capita i nästan alla OECD-länderna. Bara i USA, Sverige, Österrike och Canada är den privata biltätheten större i rurala eller intermediära regioner (fig. 31.2).

© OECD 2005

Denna översikt är inte en officiell OECD-översättning.

Mångfaldigande av översikten får ske på villkor att OECD:s upphovsrätt och titeln på originalpublikationen anges.

Mångspråkiga översikter är översatta utdrag ur OECD-publikationer som ursprungligen offentliggjorts på engelska och på franska.

De kan beställas gratis från OECD:s nätbokhandel på adressen

www.oecd.org/bookshop/

Närmare upplysningar lämnas av OECD:s enhet *Rights and Translation*, under *Public Affairs and Communications Directorate*.

rights@oecd.org

Fax: +33 (0)1 45 24 13 91

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal
F-75116 PARIS
Frankrike

Besök vår nätplats www.oecd.org/rights/T

